

Briseļē, 8.1.2016.
COM(2015) 686 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI**

Savienības gada darba programma Eiropas standartizācijai 2016. gadam

{SWD(2015) 301 final}

1. IEVADS

Eiropas standartizācija ir iekšējā tirgus darbības stūrakmens. Standartizācijas pozitīvā ietekme ir labi zināma un atzīta. Tā ir svarīga vienotā tirgus stratēģijas¹ darbība un ietilpst arī vairākās citās politikas iniciatīvās, tai skaitā rūpniecības politikā² un digitālā vienotā tirgus stratēģijā³.

Komisija savu stratēģisko redzējumu par Eiropas standartizāciju izklāstījusi Komisijas paziņojumā par standartiem⁴, bet tiesisko regulējumu paredzējusi regulā par Eiropas standartizāciju⁵ (turpmāk “**regula**”), kas ir spēkā kopš 2013. gada 1. janvāra.

Viens no regulas ieviestajiem jaunumiem ir Komisijai noteiktais pienākums pieņemt **Savienības gada darba programmu Eiropas standartizācijai**, kurā būtu noteiktas Eiropas standartizācijas stratēģiskās prioritātes, kas atspoguļotu politikas mērķus, kurus Komisija noteikusi pati savos plānos.

Savienības gada darba programma (SGDP) ir rīks, ar ko paredzēts uzlabot Komisijas un Eiropas standartizācijas sistēmas (ESS) savstarpējo sadarbību, izklāstot Komisijas redzējumu un plānus standartizācijas jomā nākamajiem gadiem. Šajā kontekstā ESS dalībniekiem tiek ierosinātas darbības.

Kā norādīts vienotā tirgus stratēģijā, standartizācijai ir ļoti liela nozīme Komisijas prioritāšu efektīvas izpildes sekmēšanā, jo īpaši ekonomikas izaugsmes sekmēšanā un darbvietu radīšanā iedzīvotājiem, savienota digitālā tirgus uzlabošanā, spēcīgas Enerģētikas savienības veidošanā un iekšējā tirgus ar spēcīgāku rūpniecisko bāzi papildu uzlabošanā, lai ES varētu būt spēcīgāka pasaules līmeņa dalībniece un spētu vienoties ar ASV par saprātīgu un līdzsvarotu tirdzniecības nolīgumu.

Lai ar standartizāciju varētu pienācīgi sekmēt šo prioritāšu izpildi nākamajos gados, Komisija plāno ne vien izdot parastos standartu noteikšanas pieprasījumus, bet arī pārskatīt partnerību ar ESS, lai pārliecinātos, ka tā pienācīgi apmierina vajadzību iesaistīt visas ieinteresētās personas (rūpniecības nozares pārstāvjus, MVU, patērētājus, vides aizsardzības organizācijas, darba ņēmējus utt.).

Komisija 2015. gadā pabeidza virkni svarīgu izvērtēšanas un novērtēšanas darbību par standartizācijas sistēmu. Tāpēc 2016. gada SGDP sākas ar pārskatu par dažādo darbību rezultātiem un pasākumiem regulas īstenošanas uzlabošanai (2. iedaļa). Pēc tam tiek iepazīstināts ar 2016. gadam plānotajiem standartizācijas pieprasījumiem, norādot to devumu Komisijas politikas prioritāšu izpildē (3. iedaļa); detalizēti pieprasījumi ir iekļauti pielikumā. Visbeidzot, tajā ir ietverts un atjaunināts tādu vairāku svarīgu tēmu saturs, kuras izriet no regulas un jau ir ietvertas iepriekšējās SGDP, piemēram, iekļautība, starptautiskā sadarbība, IĪT un pētniecība, finanšu un darbības jautājumi. Šajās jomās Komisija norāda arī dažus jautājumus, kuru risināšanā lielākā mērā būtu jāiesaistās citiem Eiropas standartizācijas kopienas dalībniekiem.

Ar darba programmā norādītajiem darbības virzieniem saistītie budžeta izdevumi nepārsniedz izdevumus, kas jau paredzēti 2016. gadam.

---

¹ COM(2015) 550.

² COM(2010) 614 un COM(2012) 582.

³ COM(2015) 192.

⁴ COM(2011) 311.

⁵ Regula (ES) Nr. 1025/2012.

2. REGULAS ĪSTENOŠANA

2.1. Regulas 24. pants

Regulas 24. panta 3. punktā ir paredzēts, ka līdz 2015. gada 31. decembrim un vēlāk reizi piecos gados Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs regulas īstenošanu.

Komisijai jo īpaši jāņem vērā, ka regulas 24. pantā paredzēti vairāki ziņojumi, kas Eiropas standartizācijas organizācijām (ESO) un Eiropas iesaistītajām organizācijām, kuras saņem finansējumu, jāiesniedz, lai nodrošinātu pārredzamību un palielinātu plašas standartizācijas kopienas dalību.

Pamatojoties uz 24. panta 3. punktā paredzēto ziņojumu, Komisija novērtēs iespējamus jaunus pasākumus, ar kuriem varētu vienkāršot Eiropas standartizācijas finansēšanu un samazināt Eiropas standartizācijas organizācijām uzlikto administratīvo slogu.

2.1.1. Neatkarīgs Eiropas standartizācijas sistēmas (ESS) pārskats⁶

Turklāt paziņojuma par standartiem⁴ 29. darbībā Komisijai ir pieprasīts veikt “neatkarīgu Eiropas standartizācijas sistēmas (ESS) pārskatu”, kas tika uzticēts neatkarīgam ārējam konsultantam (*Ernst & Young, E&Y*). Neatkarīgā pārskata vispārējais mērķis ir noteikt un novērtēt, vai pieci šajā paziņojumā noteiktie stratēģiskie mērķi tiek sasniegti (procesa ātrums, konkurētspējas palielināšanas rīks, atbalsts ES politikai, iesaistīto sabiedrības pārstāvju iekļaušana un ietekme pasaules mērogā), lai izvērtētu ESS sniegumu un formulētu ieteikumus pašreizējās sistēmas uzlabošanai.

Neatkarīgā pārskata rezultātus publiski apsprieda un publicēja; apspriešanas iznākumu ņems vērā regulas 24. pantā paredzētajā ziņojumā.

2.2. Kopīga standartizācijas iniciatīva

Vienotā tirgus stratēģijā paredzēts, ka standartizācijas sistēmas modernizēšanas nolūkā Komisija ierosinās izveidot “kopīgu standartizācijas iniciatīvu” un vienosies par to ar Eiropas standartizācijas kopienu. Kopīgās iniciatīvas publiskā un privātā sektora partneri kopīgi vienosies par to, kādi rezultāti jāgūst, lai tiktu sekmēta priekšsēdētāja Ž.-K. Junkera vadītās Komisijas prioritāšu izpilde, un par to, kad un kā šie rezultāti jāsasniedz. Komisija pievērsīsies tādiem jautājumiem kā standartu izstrādes prioritārās jomas (IKT, pakalpojumi, enerģētika, mobilitāte utt.), novatoriski un uz sadarbību balstīti standartu noteikšanas veidi, pārredzami un iekļaujoši standartu pieņemšanas procesi, saskaņots un spēcīgs publiskā sektora atbalsts visā standartizācijas procesā, labāka zināšanu pārvaldība visā standartizācijas procesā, kopīga stratēģija par to, kā Eiropu pārvērst par pasaules mēroga standartizācijas centru, un problēmām, ko rada tirgus sadrumstalotība pakalpojumu un servitizācijas (produkta nodrošināšana kopā ar attiecīgajiem pakalpojumiem) jomā. Kopīgā iniciatīva arī saistīs pētniecības un inovācijas prioritātes ar standartizācijas procesu, lai standartizācijas pasākumus varētu sākt laikus. Kopīgā iniciatīva būtu jānoslēdz 2016. gada pirmajā pusē.

⁶ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/12202/attachments/1/translations/en/renditions/native>.

2.3. Eiropas standartizācijas rokasgrāmata

Komisija 2015. gadā pārskatīja Eiropas standartizācijas rokasgrāmatu, lai pielāgotu to izmaiņām, kas ieviestas ar regulu un paziņojumu par standartiem⁴.

Rokasgrāmatā arī sniegtas pamatnostādnes Eiropas standartizācijas organizācijām (ESO), lai nodrošinātu pienācīgu pārredzamību un iekļautību Komisijas pieprasījumu izpildes laikā.

Komisija aicina ESO apmācīt savas tehniskās struktūras šo jauno pamatnostādņu piemērošanā, lai nodrošinātu šo pamatnostādņu īstenošanu praksē, jo īpaši gadījumos, kad tiek izstrādāti un pārskatīti saskaņotie standarti.

3. EIROPAS STANDARTIZĀCIJAS STRATĒGISKĀS PRIORITĀTES

3.1. IKT standartizācija

Paziņojumā par digitālā vienotā tirgus (DVT) stratēģiju (2015. gada 6. maijs) ir paredzēta “Svarīgāko IKT standartu plāna” pieņemšana; šajā plānā tiks noteiktas un definētas galvenās IKT standartizācijas prioritātes, lielāko uzmanību pievēršot tām tehnoloģijām un jomām, kuras uzskatāmas par īpaši svarīgām digitālajam vienotajam tirgum, tai skaitā būtiskai nozaru sadarbībai un standartiem. Plāns tiks pieņemts 2016. gada pirmajā pusē.

Svarīgāko IKT standartu plāns papildinās Savienības gada darba programmu.

Sagaidāms, ka savlaicīgas IKT standartizācijas darbības samazinās tirgus sadrumstalotību, palielinot ražojumu, sistēmu un pakalpojumu sadarbību un tādējādi sekmējot visu lielumu Eiropas uzņēmumu, tai skaitā MVU, konkurētspēju.

Izmantojot vienoto tirgu, var atvieglot piekļuvi pasaules tirgiem, popularizējot Eiropā izstrādātos standartus visā pasaulē, kā to apliecina globālās mobilo sakaru sistēmas (*GSM*), ciparu videoaprāides (*Digital Video Broadcasting*) piemērs un citi veiksmes stāsti.

Kā norādīts paziņojumā par DVT, ir jāpastiprina pūles, lai nodrošinātu, ka standartizācijas nodevumi neatpaliek no izmaiņām tehnoloģijās.

Nākamie IKT standartizācijas uzdevumi būs šādi:

- rast efektīvu un lietderīgu veidu, kā noteikt nozares un tehnoloģijas, kas ir īpaši svarīgas DVT,
- atlasīt galvenās svarīgākās IKT standartizācijas darbības, kas jāveic saistībā ar minētajām nozarēm un tehnoloģijām.

Komisija rīkojas, lai šos uzdevumus izpildītu, un ir sākusi apspriesties ar ieinteresētajām personām.

Šai pieejā tiks izmantoti vairāki jau izveidoti instrumenti. IKT standartizācijas mainīgais plāns ir darba programma, kas sakārtota pa tematiem un kas ES politikas virzienus saista ar standartizācijas pasākumiem. Tas izveidots sadarbībā ar Eiropas daudzpusējo ieinteresēto personu forumu par IKT, kurā piedalās standartizācijā iesaistītās personas gan no Eiropas, gan no visas pasaules, un tajā visaptveroši un precīzi atspoguļots IKT standartizācijas pašreizējais stāvoklis.

IKT standartizācijas mainīgais plāns atbilst šai Savienības gada darba programmai, un to ik gadu publicē Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē⁷.

3.2. Pakalpojumu standartizācija

Atšķirībā no preču un IKT standartiem pakalpojumu standarti tiek izstrādāti maz, jo īpaši ES mērogā. Proti, pakalpojumu standarti veido tikai 2 % no visiem Eiropas standartiem.

Tomēr ir iespējas Eiropas pakalpojumu standartus izmantot vairāk. Brīvprātīgi pakalpojumu standarti varētu palīdzēt likt lietā pakalpojumu sektora neizmanto to potenciālu ES ekonomikā, uzlabojot pakalpojumu sniegumu un kvalitāti, nodrošinot sadarbību un sekmējot uzņēmēju savstarpējo sadarbību.

Paredzams arī, ka Eiropas pakalpojumu standartu nozīme nākamajos gados pieaugs, jo robeža starp precēm un pakalpojumiem izplūst (servitizācija). Šādos gadījumos ierobežojums, kas noteikts vai nu preces, vai pakalpojuma nodrošināšanai, praktiski ierobežo visa kopuma pārdošanu. Lai novērstu šādu ierobežošanu, varētu būt nepieciešams preču standartus papildināt ar Eiropas pakalpojumu standartiem.

Turklāt, tā kā pieaug kopējais valsts pakalpojumu standartu skaits un valstīs noteiktās obligātās sertifikācijas prasības atšķiras, Eiropas pakalpojumu sniedzēji saskaras ar aizvien lielākiem šķēršļiem. Ja Eiropas pakalpojumu standarti tiktu izmantoti vairāk, uzņēmumi varētu vieglāk darboties ārvalsts tirgū gadījumos, kad atļauju vai licenču piešķiršanas procedūrās ir nepieciešami valsts sertifikāti.

Eiropas pakalpojumu standartu izstrāde tomēr sagādā arī problēmas, piemēram, ir grūti nodrošināt iesaistīto personu, piemēram, MVU, sociālo un sabiedrības pārstāvju, pienācīgu pārstāvību un atbalstu.

Turklāt pakalpojumu nozaru vajadzības ir ļoti dažādas un pakalpojumu sniegumu mēra citādāk nekā preču sniegumu.

Atšķirībā no ES tiesību aktiem par precēm ES tiesību akti par pakalpojumiem reti ir attiecināti uz konkrētu nozari un tajos netiek regulāri norādītas atsauces uz standartiem kā rīkiem, ar kuru palīdzību panākt pieņemumu par atbilstību. Pakalpojumu standartiem vajadzētu palikt pilnīgi brīvprātīgiem un to pamatā vajadzētu būt tirgus pieprasījumam, un, kā minēts vienotā tirgus stratēģijā, Komisija sniegs norādes par jautājumiem, kas saistīti ar pakalpojumu standartiem, tādējādi palielinot informētību par pakalpojumu standartu specifiku un nosakot turpmākās iespējas, kā sekmēt to izmantošanu. Norādēs izklāstītā pieeja nākamajos gados tiks izmantota arī Savienības gada darba plānos.

3.3. Stratēģisko prioritāšu jomas 2016. gadā

Komisija ir apzinājusi savas Eiropas standartizācijas stratēģiskās prioritātes turpmāk minētajās jomās, kurās tā plāno lūgt Eiropas standartizācijas organizācijām izstrādāt standartus. Šīs jomas ir tieši saistītas ar šādām Komisijas prioritātēm: savienots digitālais vienotais tirgus; spēcīga Enerģētikas savienība ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku, dziļāks un taisnīgāks iekšējais tirgus ar spēcīgāku rūpniecisko bāzi.

Attiecībā uz savienoto digitālo vienoto tirgu ierosināto darbību mērķis ir dažādās ekonomikas un publiskā sektora jomās uzlabot šādu digitālo tehnoloģiju un tiešsaistes pakalpojumu izmantojumu:

---

⁷ http://ec.europa.eu/growth/sectors/digital-economy/ict-standardisation/index_en.htm.

- transporta informācijas sistēmas, kuru mērķis ir sekmēt transporta informācijas plūsmu, pieejamību un izmantošanu, lai uzlabotu transporta operāciju efektivitāti un samazinātu to izmaksas;
- ES jūrniecības nozares uzraudzībai paredzēta vienota informācijas apmaiņas vide, kuras mērķis ir uzlabot automatisko informācijas apmaiņu starp valstu iestādēm, kas iesaistītas jūras uzraudzībā, tai skaitā aizsardzībā;
- e-komercijai piemērotas marķēšanas un apzīmēšanas shēmas;
- mobilo tālrunu un citu pārnēsājamu ierīču lādētāji;
- e-veselība pacientu tiesību aizsardzībai pārrobežu veselības aprūpē;
- *Galileo* laikiestates pakalpojums un *Galileo* meklēšanas un glābšanas atpakaļsignāla pakalpojums, kas ļauj lietotāja uztvērējkomponentiem saņemt precīzus laikiestates rezultātus;
- *Galileo* nodrošināta atrašanās vietas autentifikācija;
- publiskā sektora iestāžu tīmekļa vietņu pieejamība;
- piekļuve transportlīdzekļu iekšējiem datiem.

Attiecībā uz spēcīgu Enerģētikas savienību ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku piedāvāto darbību mērķis ir savienot mūsu infrastruktūru, dažādot mūsu energoresursus, samazināt enerģijas patēriņu un popularizēt klimatam nekaitīgas tehnoloģijas:

- alternatīvu, klimatam nekaitīgu tehnoloģiju izmantošanas vēriena palielināšana;
- “zaļā” infrastruktūra, kuras mērķis ir atbalstīt publiskos iepirkumus un kopumā stimulēt to tirgu;
- ūdenskrānu, dušas ražojumu, televizoru, viedierīču, darbgaldu, metināšanas aprīkojuma ekodizains un energomarķējums;
- alternatīvas degvielas infrastruktūras ieviešana un veida, kādā lietotāji tiek informēti par to transportlīdzekļu saderību ar degvielu vai elektrouzlādes punktiem, vienkāršošana;
- dzīvsudraba un formaldehīda emisiju uzraudzība.

Dziļāka un taisnīgāka iekšējā tirgus ar spēcīgāku rūpniecisko bāzi atbalstam Komisija ierosina vairākas darbības, kas pastiprinātu drošības un sadarbības prasības, kuras ir nepieciešamas, lai pabeigtu ražojumu iekšējā tirgus izveidi un lai uzturētu ļoti spējīgu rūpniecisko bāzi Eiropā:

- mājās kompostējams plastmasas iepakojums;
- modelēšanas metode, ko var izmantot gaisa kvalitātes novērtēšanai;
- gaisa piesārņojuma avota un daudzuma noteikšanas metodika;
- uzlabota programmvadāmā radio drošība un atbilstība;
- individuālās aizsardzības līdzekļi (aizsargapģērbs);
- trošu ceļu iekārtas;
- iekārtas, kurās sadedzina gāzveida kurināmo;
- patēriņa preces, uz kurām attiecas Produktu vispārējās drošības direktīva (piemēram, sveces, grili, bērnu apavi, bērnu ratiņi);
- to lietu pārvaldības sistēmu sadarbība, kuras tiek izmantotas ārpustiesas (alternatīvas) strīdu izšķiršanas lietās;
- materiāli un preces, kas paredzētas saskarei ar pārtikas produktiem;
- būvizrādājumi un būvizrādājumu snieguma robežvērtību/klašu ieviešana;
- sliežu tehnisko specifikāciju savietojamība.

4. IEKĻAUTĪBA

Pēdējos divos gados ir pieliktas lielas pūles, lai MVU un iesaistītie sabiedrības un sociālie pārstāvji varētu iedarbīgi piedalīties standartizācijas pasākumos. Saskaņā ar regulas noteikumiem par Eiropas iesaistīto organizāciju finansēšanu⁸ Komisija pēc atklātiem uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus ir izveidojusi oficiālu partnerību ar III pielikuma organizācijām (*SBS*⁹, *ANEC*¹⁰, *ECOS*¹¹ un *ETUC*¹², kas pārstāv attiecīgi MVU, patērētājus, darbiniekus un vides intereses standartizācijā), panākot saskaņu un stabilitāti attiecībā uz finansēšanu un pārvaldību, kā arī iesaistīto personu interešu nepārtrauktu pārstāvību regulā minētajās četrās jomās.

Kā liecina neatkarīgais pārskats, joprojām pastāv problēmas, kas jāpārvar, lai nodrošinātu III pielikuma organizāciju pienācīgu dalību. Pirmkārt, joprojām trūkst informētības par III pielikuma organizācijām un to nozīmi Eiropas standartizācijas sistēmā, un tās vēl nav pietiekami atzītas. Otrkārt, iesaistītās organizācijas joprojām saskaras ar grūtībām piekļuvē attiecīgiem dokumentiem, kas ir nepieciešami tehniskā darba veikšanai. Treškārt, saskarsme ar valsts standartizācijas iestādēm ne vienmēr ir pietiekama, lai tās saņemtu pietiekamu atbalstu. Ceturtkārt, III pielikuma organizācijām joprojām ir grūti ievērot dažādu darba grupu dažādās darba procedūras, kuru dēļ tehniskajam darbam bieži vien tiek uzlikts nevajadzīgs papildu administratīvais slogs.

Komisija 2016. gadā rūpīgi uzraudzīs regulas noteikumu īstenošanas turpmāko gaitu un panākumus Eiropas standartizācijas sistēmas iekļautības palielināšanā.

Komisija aicina ESO, valsts standartizācijas iestādes un III pielikuma iesaistītās organizācijas rīkoties, lai risinātu iepriekš minētās problēmas un vēl vairāk pastiprinātu savstarpējo sadarbību. Komisija arī aicina ESO tāpat kā līdz šim un pat vēl lielākā mērā censties sekmēt III pielikuma organizāciju darbu, pielāgojot iekšējos noteikumus un procedūras, jo īpaši saskaņā ar neatkarīgajā pārskatā sniegtajiem ieteikumiem, īpašu uzmanību pievēršot starptautiskā mērogā veiktajam darbam.

5. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Komisija aicina ESO turpināt starptautisko un Eiropas standartu kopīgo popularizēšanu tajos pasaules reģionos, kuros Eiropas rūpniecības nozare var gūt labumu no spēcīgākām attiecībām standartizācijas jomā un vieglāk piekļūt tirgum.

Lai panāktu, ka Eiropas iniciatīvas tiek plašāk pieņemtas arī starptautiskā līmenī, ESS būtu jāspēj paust vienots viedoklis attiecīgajās struktūrās.

Attiecībā uz trešām valstīm Komisija turpinās dažādos jau sāktos politiskos dialogus, atpazīstamības un informētības palielināšanas darbības (norīkots Eiropas standartizācijas eksperts Indijā (*SESEI*), norīkots Eiropas standartizācijas eksperts Ķīnā (*SESEC*) un Ķīnas–Eiropas standartizācijas informatīvā platforma (*CESIP*)), kurām ir ļoti svarīgi saņemt ESO atbalstu (sk. ikgadējās darbības dotācijas).

Kopīgā darba atskaites punkts ir pašreizējā sadarbība un informācijas apmaiņa ar ASV.

⁸ Regulas (ES) Nr. 1025/2012 16. un 17. pants, Regulas (ES) Nr. 1025/2012 III pielikums.

⁹ “Mazo uzņēmumu standarti”: <http://sbs-sme.eu/>.

¹⁰ “Eiropas patērētāju balss standartizācijas procesā”: <http://www.anec.eu/anec.asp>.

¹¹ Eiropas Pilsoniskā organizācija vides interešu aizstāvībai standartizācijas procesā: <http://ecostandard.org/>.

¹² Eiropas Arodbiedrību konfederācija: <http://www.etuc.org/>.

Komisija jau sniedz tehnisku ieguldījumu starptautiskā standartizācijas darbā, tomēr tā sagaida, ka tās iesaiste Eiropas un starptautiskajā standartizācijā būs lielāka, lai tā varētu īstenot visu sava pašreizējā oficiālās novērotājas statusa potenciālu un tādējādi labāk izpildīt savu apņemšanos gūt vadošo lomu starptautisko standartu jomā.

6. ĪT UN PĒTNIECĪBAS JAUTĀJUMI

6.1. ĪT standartizācijā

ĪT un standartizācija ir savā starpā cieši saistītas, lai gan pamatā gluži atšķirīgas. Īpašumtiesības, patenti, autortiesības un saistītās intelektuālā īpašuma tiesību (ĪT) politikas jomas kļūst aizvien svarīgākas standartizācijā. Tas ir labi redzams IKT jomā, tomēr var skart arī citas nozares, kurās aktuāli kļūst sadarbības jautājumi. Šajā saistībā jo īpaši pieaugs patentu nozīme visās jomās, kurās patentējami risinājumi piešķirs standartiem būtisku papildu vērtību.

Spriedumā lietā C-170/13¹³ Eiropas Savienības Tiesa (EST) galvenokārt noteikusi procesu, kurā paredzēti obligāti pasākumi, kas jāveic abām pusēm (patenta turētājam un izmantotājam), lai pieprasītu izbeigt pārkāpumu vai šādu prasību novērstu.

Standartam būtiska patenta (*SEP*) turētājam (pirms tas ceļ prasību izbeigt pārkāpumu):

- vispirms jābrīdina iespējamais patenttiesību pārkāpējs par tam pārņemto pārkāpumu, norādot minēto patentu un konkretizējot veidu, kā tas ticis pārkāpts,
- otrkārt, pēc tam, kad iespējamais patenttiesību pārkāpējs ir paudis savu gribu noslēgt licences līgumu ar “taisnīgiem, saprātīgiem un nediskriminējošiem” (*FRAND*) nosacījumiem, jāiesniedz attiecīgajam patenttiesību pārkāpējam konkrēts un rakstisks licences piedāvājums ar šādiem nosacījumiem, konkretizējot tostarp par to maksājamo licences maksu un tās aprēķināšanas kārtību.

Lai pret prasību izbeigt pārkāpumu sekmīgi aizstāvētos ar pretmonopola argumentu, iespējamajam patenttiesību pārkāpējam uz *SEP* turētāja piedāvājumu ar *FRAND* nosacījumiem ir jāatbild pienācīgi atbilstoši šajā jomā atzītai darījumu praksei un labticīgi, kas gan noskaidrojams, pamatojoties uz objektīviem aspektiem, un nozīmē tostarp jebkādas novilcināšanas taktikas neesamību. Ja iespējamais patenttiesību pārkāpējs nepieņem tam izteikto piedāvājumu, tas attiecīgā *SEP* īpašniekam īsā laikā un rakstiski iesniedz konkrētu, *FRAND* nosacījumiem atbilstošu pretpiedāvājumu.

Turklāt gadījumā, ja iespējamais patenttiesību pārkāpējs izmanto *SEP* pamācības pirms licences līguma noslēgšanas, tam ar brīdi, kad tiek noraidīts tā pretpiedāvājums, ir jāiesniedz atbilstoši šajā jomā atzītai darījumu praksei pienācīgs nodrošinājums, piemēram, iesniedzot bankas garantiju vai iemaksājot vajadzīgās naudas summas. Šā nodrošinājuma aprēķinā jāietver tostarp agrākās *SEP* izmantošanas darbības, par kurām iespējamajam patenttiesību pārkāpējam ir jāspēj atskaitīties.

Turklāt, ja pēc iespējamā patenttiesību pārkāpēja pretpiedāvājuma nav panākta vienošanās par specifiskajiem *FRAND* nosacījumiem, pusēm ir iespēja, savstarpēji vienojoties, lūgt licences maksas summu tūlītēji noteikt neatkarīgai trešai personai.

Visbeidzot, iespējamajam patenttiesību pārkāpējam nav pārmetams nedz tas, ka tas līdztekus sarunām par licenču piešķiršanu apstrīd šo patentu derīgumu un/vai

¹³ Lieta C-170/13, LŪGUMS sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Landgericht Düsseldorf* (Vācija) iesniedza ar 2013. gada 21. marta lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 5. aprīlī, tiesvedībā *Huawei Technologies Co. Ltd* pret *ZTE Corp.*, *ZTE Deutschland GmbH*.

būtiskumu standartam, kurā tie iekļauti, un/vai to faktisku izmantošanu, nedz tas, ka tas patur tiesības šādi rīkoties nākotnē.¹⁴

Ir kopīgs viedoklis, ka patentu deklarāciju pārredzamības un kvalitātes palielināšana uzlabos pašreizējo satvaru.

ESO būtu jāturpina uzlabot sava IĪT politika un jāpanāk taisnīgs līdzsvars starp tehnoloģiju īpašnieku interesēm un tehnoloģiju lietotāju interesēm.

Iespējamās IĪT satvara izmaiņas būtu rūpīgi jāpēta un plaši jāizmēģina visu iesaistīto personu vidū.

6.2. “Apvārsnis 2020” — pētniecība un inovācija

Lai varētu palielināt konkurētspēju, ir svarīgi izstrādāt un īstenot pētniecības un inovācijas programmas, tostarp ar standartizācijas palīdzību. Pamatprogramma “Apvārsnis 2020” sniegs spēcīgu atbalstu inovāciju ieviešanai tirgū, jo īpaši ar pētniecības starpniecību atbalstīs standartizāciju un sekmēs zinātnes izmantošanu standartos. Standartizācijas pasākumi ir svarīgs veids, kā pētniecības rezultātus ieviest tirgū un kā izplatīt inovācijas, tostarp pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” programmas “Euratom” ietvaros veiktās pētniecības rezultātus.

ESO būtu jārosina un jāsekmē to juridisko personu pienācīga pārstāvība standartizācijas pasākumos tehniskā līmenī, kuras ir iesaistītas ar attiecīgo jomu saistītā projektā, ko finansē Savienība pētniecības, inovācijas un tehnoloģiju attīstības jomas pasākumu daudzgadu pamatprogrammas ietvaros.

7. DARBĪBAS UN FINANSIĀLAIS SATVARS

7.1. Jauna metodika attiecībā uz darbības dotācijām

Komisija ir izstrādājusi metodiku, saskaņā ar kuru budžets tiek sadalīts darbības dotācijās un rīcības dotācijās. Darbības dotācijām piešķirtais Eiropas standartizācijas jomas gada budžets katrai Eiropas standartizācijas organizācijai ir šāds:

- Eiropas Standartizācijas komitejai (*CEN*) — ne vairāk kā 53,64 % no darbības dotāciju gada budžeta;
- Eiropas Elektrotehniskās standartizācijas komitejai (*Cenelec*) — ne vairāk kā 9,23 % no darbības dotāciju gada budžeta;
- Eiropas telesakaru standartu institūtam (*ETSI*) — ne vairāk kā 37,13 % no darbības dotāciju gada budžeta.

7.2. Novērtējums par standartu atbilstību Savienības tiesību aktiem un politikai

Komisija cenšas saskaņot ekspertu, kuriem uzdots novērtēt pieprasīto nodevumu atbilstību Komisijas pieprasījumiem (piemēram, “jaunās pieejas konsultanti”, ko pašlaik pārvalda *CEN* un *Cenelec*), uzdevumus un stiprināt to neatkarību, lai nodrošinātu šāda novērtēšanas pakalpojuma pastāvīgu un ilgtermiņa pieejamību. Tiks izmēģināti dažādi scenāriji (tai skaitā neformāla *ad hoc* starpniecība), lai rastu vislabākos šāda pakalpojuma pārvaldības risinājumus, pamatojoties uz faktiskajām vajadzībām.

¹⁴Iepriekš minētais attiecas uz prasībām izbeigt pārkāpumu, nevis prasībām par zaudējumu atlīdzināšanu/ kontu atvēršanu.

7.3. Joprojām spēkā esošās pilnvaras

Komisija pārbaudīs, kuru pirms regulas stāšanās spēkā piešķirto pilnvaru termiņš vēl nav beidzies.

Komisija aicina ESO ziņot par pašreizējo darbu, kas tiek veikts pirms regulas stāšanās spēkā piešķirto pilnvaru ietvaros. Komisija izlems, kuras no šīm pilnvarām, kam pārsniegts termiņš, būtu jāpatur spēkā.